

Ball Pla

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça de Catalunya, núm. 1

Coordenades:

Latitud: 41.62746
Longitud: 2.68931
UTM Est (X): 474120
UTM Nord (Y): 4608461

Classificació

Número de fitxa 08163 - 281
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dg., 04/08/2024 - 12:09

Descripció

El ball pla és un ball obert, sense limitació de parelles, en el que hom pot entrar i sortir en qualsevol moment amb la única condició de cridar “Rístol”, alhora que el fa fer a la balladora a tall de salutació a les altres parelles. La balladora duu vano.

Té dues parts ben diferenciades. L'una de moviments més reposats i l'altra amb moviments més saltats. El cos del ball consisteix en tres figures. Dues són reposades i la tercera és la saltada pels homes, mentre que les dones es mouen amb placidesa. El ball dura com tantes ganys hi ha. Al final, es repeteix el passeig acompanyat d'un moviment de cloenda. La melodia és una versió d' "El bon caçador". Transcrivim el ball per no perdre'n cap detall, segons va recollir la folklorista Sara Llorens, i recopilat posteriorment per Pompili Massa (1990):

“PASSEIG:

Amb la mateixa melodia del ball es fa el passeig, que dura tantes tirades com calguin mentre hi hagi parelles que hi vulguin prendre part.

Es passeja de bracet a una passa per compàs. Els homes porten una almorratxa plena d'aigua d'olor a la mà esquerra a l'alçada de l'espatlla i les dones es venten. A la fi del passeig les parelles se saluden. A fi d'unificar les maneres de saludar, cal que l'home saludi amb el peu dret i la dona amb el peu esquerre i després el ball comença.

PRIMERA FIGURA (una tirada):

1-11 Agafats de les mans de parella, es fa punt pla de cara i d'esquena, començant de cara i avançant.

12 Salutació: la dona amb el peu esquerre i l'home amb el peu dret.

13-16 Punt pla de cara i d'esquena, avançant.

17-18 Rístol

SEGONA FIGURA (1 tirada):

1-11 Passeig agafats de bracet, fent una passa per compàs. En aquest moment les dones es tornen a ventar.

12 Salutació amb el peu dret a davant alhora que s'agafen de mans de parella.

13-17 Agafats de mans de parella, fan una volta sobre el seu eix amb punt pla de costat i avançant en sentit horari.

18 Se saluden marcant el peu dret a davant

TERCERA FIGURA (una tirada):

Dones

1-12 Amb la mà esquerra a la faldilla i amb la dreta ventant-se, giren sobre el propi eix, en sentit horari, fent punt pla de costat i avançant un quart de volta cada 3 compassos. A la caiguda del compàs 12, saluden amb el peu dret a davant.

Homes

1-12 Volten la balladora, de cara, fent punt pla saltat i també avançant en sentit horari un quart de volta cada 3 compassos. A la caiguda del compàs 12, saluden amb el peu dret a davant.

Tots

13-17 Agafats de mans de parella, fan una volta sobre el seu eix amb punt pla de costat i avançant en sentit horari.

18 salutació amb el peu de dintre de la parella a davant

PASSEIG I FINAL

PRIMERA TIRADA

1-18 Les parelles es tornen a agafar de bracet i passen talment com abans de començar el ball. Les dones es tornen a ventar. A la fi del passeig les parelles se saluden amb el peu de dintre: el dret per als homes i l'esquerre per a les dones.

1-11 Agafats de mans de parella, s'avança fent punt pla de cara i esquena

12 Salutació amb el peu dret a davant.

13-14 Rí stol en què la dona es desplaça per fer una sola rotllana tots els balladors.

18 Es tanca una rotllana i se saluda al centre.

Història

Pineda de Mar ha pogut preservar les danses antigues gràcies al treball de la folklorista Sara Llorens (1888-1955), que recollí costums, llegendes i tradicions, cançons i balls del Maresme, i en concret de Pineda de Mar.

Pompili Massa (1990), materialitza el recull de totes elles. A partir d'aquest moment es comencen a recuperar, de manera que quan arriba l'estiu, cap al vespre amb la fresca, a la plaça de l'Ajuntament, s'ensenya a ballar a tothom qui ho vulgui aprendre i poder-les ballar el dia de la Festa Major. Durant aquest procés se n'han pogut recuperar fins a set de balls.

Bibliografia

MASSA i PUJOL, Pompili (1990). *Dansar a Pineda*. Ajuntament de Pineda de Mar.

RODIÉ ESPINET, Agnès (2015). "La Dansa de Pineda", dins *Balls i Danses del Maresme*, p.33. Biblioteques Municipals del Maresme.

